Plan för demokrati och värdegrundsarbete Läsåret 26/27

	Dokumenttyp	Dokumentägare	Beslutsinstans	Giltig till
	Plan	Utbildning	Utbildning och Omsorgsutskottet	2027-07-31
	Upprättad av	Fastställd/upprättad	Reviderad av	Senast reviderad
		Sladjana Mijatovic		
	Dokumentet gäller för			Diarienummer
	Norsjö kommuns fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, Vux			

Innehåll

Bakgrund ... 4
Vision ... 5
Styrdokument ... 5
Vad säger skollagen? ... 5
Vad säger diskrimineringslagen? ... 6
Vad säger läroplanen? ... 6
Organisation ... 7
Ansvar och roller ... 7
Rektor ... 7
Lärare och övrig skolpersonal ... 8
Elevhälsoteamet (EHT) ... 8
Trygghetsteamet ... 9
Skolsocialteamet ... 9
Syfte ... 9
Elever ... 10
Samverkansformer och arbetssätt ... 10
Samsyn i organisationen ... 11
Koppling till det systematiska kvalitetsarbetet ... 11
Likabehandlingsplan ... 11
Rutin ... 12
Implementering av innehåll i likabehandlingsplanen ... 12
Övergripande mål 2026/2027 ... 13
Rutiner för att upptäcka trakasserier & kränkande behandling ... 13
Steg 1 – Direkt ingripande ... 14
Steg 2 – Bedömning av händelsen ... 14
Händelser som kan hanteras direkt av lärare: ... 14
Händelser som ska informeras till rektor via draftit ... 14
Elevrådets funktion ... 15
Information till eleverna ... 15
Främjande och förebyggande arbete mot kränkande behandling ... 15
Arbetslagens löpande trygghetsarbete ... 16
Trygghetsaspekter ... 17
Gemensamt förhållningssätt ... 17
Systematiserat värdegrundsarbete ... 17

Trygghet och studiero 19
Syfte 19
Främjande och förebyggande arbete för en skola präglad av trygghet och studiero 19
Mål 20
Studiero - Allas ansvar 20
Regler, åtgärder och disciplinära befogenheter för att säkerställa trygghet och studiero 21
1. Grundläggande skolregler 21
2. Lärarens och skolans befogenheter 21
3. Stegvis åtgärdstrappa vid störande beteende 21
4. Tillfällig avstängning 21
5. Fokus på återgång och stöd 22
6. Rättssäkerhet och dokumentation 22
Elevrådsarbete 22
1. Elevinflytande över utbildningen 22
2. Elevinflytande över arbetsmiljön - Elevskyddsombud 23
3. Elevinflytande genom valda klassombud 23
Bilagor 24
1. Förväntansdokument för vårdnadshavare 25

Bakgrund

Skolans uppdrag är att, i enlighet med skollagen och läroplanen, inte enbart förmedla kunskaper utan också att aktivt främja och förankra demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Utbildningen ska vila på demokratins grund och bidra till att elever utvecklar förmågor, kunskaper och värderingar som gör det möjligt att leva och verka i ett demokratiskt samhälle.

Detta innebär att arbetet med demokrati och värdegrund inte kan betraktas som enskilda insatser, utan behöver bedrivas systematiskt, långsiktigt och i hela verksamheten – i undervisningen, i skolans organisation och i alla möten mellan människor.

För att säkerställa ett sammanhållet och likvärdigt arbete har Norsjöskolan därför utarbetat detta övergripande dokument. Dokumentet tydliggör skolans uppdrag, mål, arbetssätt och ansvarsfördelning inom demokrati- och värdegrundsarbetet. Det fungerar som en gemensam grund för all personal och bidrar till samsyn kring hur vi verkar i linje med skolans styrdokument. Målet med skolans demokrati- och värdegrundsarbete är att främja demokratin, motverka odemokratiska uttryck och aktivt motverka, informera om, anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Det förutsätter att värdegrunden integreras i kunskapsmålen. Skolan ska enligt läroplanen både överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att förbereda dem för att leva och verka i samhället.

En central del av detta arbete är skolans likabehandlingsplan, som utgör ett konkret verktyg för att främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Genom att integrera likabehandlingsplanen i det övergripande demokrati- och värdegrundsarbetet skapas en helhet där förebyggande, främjande och åtgärdande insatser hänger samman.

Syftet med detta dokument är att:

- skapa en gemensam förståelse för skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag
- säkerställa att arbetet bedrivs systematiskt och i enlighet med skollag och läroplan
- tydliggöra ansvar och arbetssätt för all personal
- stärka elevernas delaktighet och inflytande
- främja en trygg skolmiljö präglad av respekt, studiero och tillit
- aktivt förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Genom detta samlade dokument skapas förutsättningar för ett medvetet och aktivt arbete där skolans värdegrund genomsyrar hela verksamheten och blir en levande del av elevernas vardag och lärande.

Vision

”Hos oss mår barn och unga bra”

Norsjöskolans vision är att skolan ska präglas av respekt för människors olikheter. Vår skola ska vara trygg och fri från diskriminering och annan kränkande behandling. Varje elev som studerar vid Norsjöskolan ska känna sig trygg, säker och bekräftad.

Norsjö skolors värdegrund “**Känsla och Stil**” ska genomsyra verksamheten i praktiken.

Styrdokument

Vad säger skollagen?

Den svenska skolan har ett uppdrag som innebär att den ska förmedla och förankra både kunskaper och demokratiska värden. Arbetet med skolans värdegrund ska genomsyra hela verksamheten – organisationen, undervisningen samt alla möten och aktiviteter i skolmiljön.

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna.

Utbildningen ska också utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, såsom:

- människolivets okränkbarhet
- individens frihet och integritet
- alla människors lika värde
- jämställdhet
- solidaritet mellan människor
  (1 kap. 5 §)

Vad säger diskrimineringslagen?

Diskrimineringslagen (2008:567) har till syfte att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter för alla elever.

Lagen förbjuder diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Skolan är skyldig att:

- utreda alla fall där diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling misstänks eller upptäcks
- vidta åtgärder för att förhindra att det upprepas
- arbeta främjande och förebyggande för att skapa en skolmiljö fri från diskriminering

Det förebyggande arbetet ska vara systematiskt och en del av den ordinarie verksamheten.

Vad säger läroplanen?

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr22) ska utbildningen vila på demokratins grund och bidra till att elever utvecklar kunskaper, värden och förmågor som krävs för att leva och verka i ett demokratiskt samhälle.

Skolan ska:

- förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar
- främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse
- aktivt motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- främja jämställdhet
- utveckla elevernas ansvarstagande och vilja att påverka

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla:

- ett kritiskt och självständigt tänkande
- förmåga att göra medvetna ställningstaganden
- kunskap om demokratiska processer och arbetssätt

Vidare betonar läroplanen att elever ska ges inflytande över sin utbildning. De ska ha möjlighet att delta i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen, vilket är en viktig del i att utveckla deras demokratiska kompetens.

Skolans demokratiuppdrag kan sammanfattas i tre perspektiv:

- **Lära om demokrati** – utveckla kunskaper om mänskliga rättigheter och hur demokrati fungerar
- **Lära för demokrati** – utveckla förmågor att delta aktivt i samhället, till exempel kritiskt tänkande
- **Lära genom demokrati** – arbeta i demokratiska former där elever ges inflytande och delaktighet

Detta innebär att värdegrundsarbetet inte enbart handlar om innehållet i undervisningen, utan också om hur undervisningen genomförs och hur relationer formas i skolans vardag.

Organisation

För att säkerställa att skolans demokrati- och värdegrundsarbete bedrivs systematiskt, långsiktigt och i enlighet med gällande styrdokument krävs en tydlig organisation med definierade roller, ansvar och arbetsformer.

Arbetet ska vara en integrerad del av hela verksamheten och involvera samtliga funktioner på skolan – ledning, undervisande personal, elevhälsa samt elever.

Ansvar och roller

Rektor

Rektor har det övergripande ansvaret för att skolans demokrati- och värdegrundsarbete:

- bedrivs i enlighet med skollag och läroplan
- är systematiskt och kontinuerligt följs upp
- integreras i skolans organisation och undervisning
- kopplas till det systematiska kvalitetsarbetet (SKA)
- årligen upprätta en förebyggande plan mot kränkningar, trakasserier och diskriminering samt en handlingsplan vid kränkning. Dessa två planer förs samman i inom demokrati och värdegrundsarbete.
- Se till att all personal och alla elever är informerade & har god kunskap om innehållet i likabehandlingsplanen.
- Se till att det bedrivs ett målinriktat förebyggande arbete för att främja elevers lika rättigheter samt motverka diskriminering eller annan kränkande behandling på grund av kön, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck,

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning.
- Motverka alla former av kränkande behandling och diskriminering eller trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.
- Se till att all skolpersonal har ett gemensamt system för att utreda, dokumentera och åtgärda kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.
- Se till att snarast utreda och åtgärda kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering som skolan får kännedom om.
- Kontakta andra myndigheter vid behov.

Rektor ansvarar även för att skapa förutsättningar för samsyn i personalgruppen och säkerställer att arbetet prioriteras i verksamheten.

Lärare och övrig skolpersonal

All personal har ett gemensamt ansvar för att:

- omsätta värdegrunden i det dagliga arbetet
- skapa ett inkluderande och demokratiskt klassrumsklimat
- aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling samt trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen.
- bidra till elevers delaktighet och inflytande
- Ha kunskap om skolans regler. Se bilaga x
- Bemöta alla elever och kollegor på ett respektfullt sätt.
- Sträva efter likabehandling och ifrågasatta och reflektera över de normer som han/hon förmedlar genom sin undervisning och bemötande.
- Se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering upptäcks, misstänks eller anmäls.
- Dokumentera upptäckt, misstänkt eller anmäld kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits.
- Involvera elever i arbetet med att ta fram, följa upp, utvärdera och revidera likabehandlingsplanen, vilket sker både under elevernas APT och på elevrådets möten.

Undervisningen ska präglas av demokratiska arbetsformer och ett aktivt värdegrundsperspektiv.

Elevhälsoteamet (EHT)

Elevhälsoteamet arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande genom att:

- stödja elevernas sociala och emotionella utveckling
- bidra med kompetens i värdegrunds- och likabehandlingsfrågor
- stödja lärare i arbetet med grupper och enskilda elever
- Arbeta förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling och mål.

Trygghetsteamet

Trygghetsteamet ansvarar för att samordna skolans arbete med att:

- hantera och följa upp incidentrapporter
- utreda misstänkt diskriminering och kränkande behandling
- initiera förebyggande insatser utifrån kartläggning och behov
- Motverka diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och mobbing.
- Delta i det åtgärdande arbetet, i de fall konflikter uppstår i klasser och när elever upplevs hotfulla.
- Diskutera lämpliga åtgärder för att förändra/förbättra situationen när anmälan om kränkande behandling har inkommit.
- I samråd med berörda parter besluta om åtgärder som ska vidtas.
- Se till att ärenden dokumenteras.
- Årligen sammanställa och analysera de ärenden som tagits upp i teamet.
- Använda ovan nämnda sammanställning som grund för att identifiera de områden där man behöver arbeta mer förebyggande främjande

Teamet fungerar som ett operativt stöd i det åtgärdande arbetet.

Skolsocialteamet

Syfte

Syftet med ett skolsocialt team är att:

- Förebygga och minska problematisk skolfrånvaro.
- Stärka elevernas förutsättningar att nå utbildningens mål.
- Upptäcka och ge stöd tidigt till elever som riskerar att hamna utanför skolan.
- Förbättra samverkan mellan skola, socialtjänst och vårdnadshavare.

Uppdrag

Ett skolsocialt team arbetar vanligtvis med att:

- Kartlägga orsaker till frånvaro eller andra sociala hinder för skolgång.
- Ge stöd till elever och familjer genom samtal, vägledning och praktiska insatser.

- Samordna insatser mellan skola, socialtjänst och ibland även hälso- och sjukvård.
- Stödja skolpersonal i arbetet med elever som har komplexa behov.
- Arbeta förebyggande för att stärka skolanknytning, trygghet och social utveckling.
- Hantera och följa upp incidentrapporter
- Utreda misstänkt diskriminering och kränkande behandling
- Motverka diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och mobbing

Elever

Det är elevernas ansvar att:

- Följa skolans demokrati och värdegrundsarbete och följa skolans likabehandlingsplan.
- Följa skolans regler.
- Bemöta varandra och skolpersonal på ett respektfullt sätt.

Eleverna är en central del av skolans demokratiarbete och ges möjlighet till inflytande genom:

- elevråd och elevskyddsombud
- mentorstid och klassråd
- utvärderingar och enkäter

Elevernas synpunkter ska tas tillvara och ligga till grund för utveckling av verksamheten.

Samverkansformer och arbetssätt

Arbetet organiseras genom återkommande forum och strukturer, såsom:

- mentorstid med fokus på värdegrund, relationer och delaktighet
- elevråd och klassråd
- arbetslagsmöten och APT
- elevhälsomöten
- worksshop för personal

Genom dessa forum skapas förutsättningar för dialog, delaktighet och gemensamt ansvarstagande.

Samsyn i organisationen

En viktig del i organisationen är att skapa samsyn kring skolans värdegrund och förhållningssätt. Detta innebär att:

- personalen kontinuerligt för dialog kring demokrati och värdegrundsfrågor
- ett gemensamt förhållningssätt utvecklas och förankras
- arbetet utgår från aktuella behov i verksamheten
- elevröster inkluderas i analys och utveckling

Samsynen stärks genom kollegialt lärande, gemensamma diskussioner och fortbildning

Koppling till det systematiska kvalitetsarbetet

Demokrati- och värdegrundsarbetet ingår som en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och följer en återkommande process:

1. Kartläggning (enkäter, elevdialoger, arbetslagsanalys, incidentrapporter)
2. Analys av resultat
3. Planering av insatser
4. Genomförande
5. Uppföljning och revidering

Detta säkerställer att arbetet är levande, behovsstyrt och utvecklas över tid.

Likabehandlingsplan

Alla som arbetar på skolan ska visa respekt för den enskilda individen, skapa delaktighet och utgå från ett demokratiskt förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Alla ska gemensamt arbeta aktivt för att motverka trakasserier och kränkningar av individer och grupper, där varje uppkommen incident ska resultera i en reaktion från de vuxna på skolan och anmälas till rektor som ett tillbud.

Skolan har en tydlig vision där ingen, varken elev eller personal, ska bli *diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling.* Vi arbetar på ett främjande och förebyggande sätt för att skapa en trygg miljö där alla former av trakasserier och kränkningar skall motverkas så att elever och anställda trivs och känner sig trygga på sin arbetsplats. Utgångspunkten är att den enskildes upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar.

Med främjande arbete avses att identifiera och stärka positiva förutsättningar för likabehandling i verksamheten medan förebyggande arbete syftar till att minimera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter utifrån sina förutsättningar. Det innebär dock inte alltid att alla elever ska behandlas lika, då de individuella behoven kan se olika ut.

Rutin

- Alla, elever och personal, ska känna sig trygga i skolan.
- Alla, elever och personal, ska ha en arbetsmiljö fri från diskriminering.
- Alla , elever och personal, ska ha en arbetsmiljö fri från kränkande behandling.
- Alla, elever och personal, ska ha en arbetsmiljö fri från trakasserier.
- Alla, elever och personal, ska ha en arbetsmiljö där det råder studiero
- Alla, elever och personal, ska ha kännedom om likabehandlingsplanens innehåll.
- Alla elever ska via elev APT och elevråd vara delaktiga i planens utformning och utvärdering av denna.
- Alla föräldrar ska ha kännedom om Likabehandlingsplanens innehåll. De ska kunna ta del av likabehandlingsplanen och skolans trivselregler via hemsidan.

Rutin	Åtgärd	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning
All personal och alla elever ska känna till likabehandlings-planens innehåll.	Den reviderade likabehandlings-planen med förebyggandeplan presenteras på personalens APT, respektive elevernas mentorstid.	Genomgång med lärare sker under planeringsdagar i augusti (vecka 33) 2026 Presentation sker i klasser under vecka 35.	Rektor	Utvärdering i av likabehandlingspl anen sker i maj 2027

Implementering av innehåll i likabehandlingsplanen

Vid läsårsstart presenteras vår likabehandlingsplan för elever i respektive årskurs. Eleverna får tillsammans med lärare och elevhälsoteamets personal problematisera och reflektera kring innehållet i vår likabehandlingsplan. Innehållet presenteras i

form av en power point och genomförs under en mentorstid och tar ca 2-3 tillfällen. I materialet finns övningar och diskussionsfrågor för att involvera elevers inflytande över materialet för kommande år. Eleverna fyller i en utvärderingsenkät vid sista tillfället.
För att bibehålla och systematisera vårt viktiga arbete kring värdegrundsfrågor och vårt likabehandlingsmaterial så följer mentorerna på skolan ett temamaterial.

Övergripande mål 2026/2027

Samverkan med vårdnadshavare

- Tidig och regelbunden kontakt vid konflikter och incidenter – även små
- Aktiv dialog om innehållet i planen vid möten och inskolningar.

Tryggare skolmiljö

- All personal ska agera likvärdigt vid kränkningar.
- Skolans regler och konsekvenstrappa ska vara tydliga och kommunicerade.
- Hög vuxennärvaro på raster, omklädningsrum, matsal och korridorer.

Fördjupat värdegrundsarbete

- Systematiskt arbete med språkbruk, attityder och normer.
- MVP i år 7 fortsätter.
- "Tåget" införs i förskoleklass samt låg- och mellanstadiet

Plan för arbete med diskrimineringsgrunderna

I nedanstående plan beskrivs i vilka årskurser som diskrimineringsgrunderna behandlas särskilt.

Förskoleklass	Barnkonventionen
ÅK 1,4,7	Funktionshinder, ålder
ÅK 2,5,8	Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning
ÅK 3,6,9	Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Förskola 1-5, fritids och pedagogisk omsorg arbetar med grunderna kontinuerligt under året enligt årshjul.

Rutiner för att upptäcka trakasserier & kränkande behandling

Alla på skolan skall sträva efter att ha en god kommunikation med alla som vistas på skolan. Detta innebär att arbetsmiljön bygger på en ömsesidig respekt för varandra, både elever och personal. Om personal eller elev noterar, eller blir informerad om, förekomst av eller misstänker att kränkning hanteras enligt följande:

Steg 1 – Direkt ingripande

Den personal som upptäcker händelsen:

- avbryter situationen,
- markerar att beteendet inte accepteras,
- säkerställer trygghet för berörda elever.

Steg 2 – Bedömning av händelsen

Händelser som kan hanteras direkt av lärare:

- enstaka konflikt,
- mindre verbal konflikt,
- missförstånd utan upprepning.

Åtgärd:

- samtal med elever,
- pedagogisk återkoppling,
- kort dokumentation vid behov.

Händelser som ska informeras till rektor via draftit

- upprepade kränkningar,
- allvarliga kränkningar,
- diskriminering,
- sexuella trakasserier,
- kränkning från personal mot elev,
- hot eller våld.

Info som går till rektor:

1. Under utredningen undersöks allt om kränkningen/trakasseriet.
    - Var sker den?
    - När sker den?
    - Hur går kränkningen/trakasserierna till?
    - Vem/vilka är inblandade?
    - Hur länge har kränkningen/trakasserierna pågått?
2. Rektor sammankallar trygghetsteamet, samt mentor för överläggning och ev. åtgärd. Mentor samlar eventuellt in information från övrig personal. Trygghetsteamet, tillsammans med mentor, kallar i tur och ordning till enskilda samtal med de inblandade. Rektor gör en bedömning om vårdnadshavare skall kontaktas.

3. Förklara för den kränkta/trakasserade och för den som kränkt/ trakasserat vad som kommer att ske. Rektor eller någon från EHT dokumenterar händelsen.

4. I varje enskilt fall sker en bedömning huruvida anmälan till Socialtjänsten eller Polismyndigheten ska ske. Arbetsmiljöverket underrättas om händelsen inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa. Om verksamheten inte själv förfogar över nödvändig kompetens för att klara upp en situation, tas hjälp utifrån. (Se bifogade case).

5. Uppföljning, där rektor, kurator och mentor deltar, för att försäkra sig om att kränkningarna/trakasserierna har upphört, sker i samråd med den utsatte.

6. Vid upprepade förseelser eller då ingen förändring sker, trots upprepade insatser enligt ovan, förtydligar rektor, utifrån Skollagens skrivelse, villkoren för att den elev som bedömts skyldig till kränkande behandling skall få fortsätta prövning om avstägning från skolan. Beslut sker i varje enskilt fall.

Elevrådets funktion

Elevrådet har som en av sina främsta uppgifter att vara observant på alla former av kränkande behandling – hur man läser signaler och hur man bäst ingriper samt, vid behov, åkalla stöd från de vuxna. Inom elevrådet finns elevskyddsombud som aktivt arbetar med att göra en fysisk- och psykosocial arbetsmiljöanalys.

Elevrådet har även en viktig förebyggande funktion, genom att de genom sitt arbete kan vara med och förankra skolans trivselregler och hos samtliga elever.

Information till eleverna

Eleverna informeras på mentorstid om hur man anmäler misstänkta fall av kränkande behandling. Det tematiska värdegrundsarbetet, som pågår löpande över läsåret, hjälper eleverna att uppfatta och förstå när fall av kränkande behandling inträffar.

Främjande och förebyggande arbete mot kränkande behandling

Skolan har en nollvision och därmed en nolltolerans mot alla former av kränkande behandling. Uppföljning och revidering av Likabehandlingsplanen, där handlingsplan, samt plan för förebyggande ingår, samt implementering av dess innehåll till elever, personal och vårdnadshavare är ett viktigt led i det förebyggande arbetet för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Rektor är ytterst ansvarig för hela processen med

Likabehandlingsplanen; framtagande, uppföljning, utvärdering och revidering. Vidare ansvarar rektor för att Likabehandlingsplanen kommer personalen till del. Elever och föräldrar ska vara väl införstådda med Norsjöskolans demokrati och värdegrundsarbetets syfte och innehåll.

Arbetslagens löpande trygghetsarbete

För att stärka det förebyggande arbetet samt säkerställa tidig upptäckt av kränkande behandling och diskriminering ska varje arbetslag ha en stående punkt på dagordningen vid veckovisa arbetslagsmöten.

Syfte

Syftet är att:

- tidigt uppmärksamma signaler om otrygghet,
- skapa gemensam lägesbild kring elevernas sociala situation,
- samordna pedagogiska och trygghetsskapande insatser,
- minska risken att ärenden faller mellan olika funktioner,
- avlasta enskilda lärare genom gemensamt ansvarstagande.

Genomförande

Vid arbetslagsmöten ska följande behandlas:

- aktuella händelser eller konflikter,
- oro kring enskilda elever eller elevgrupper,
- signaler om kränkningar, trakasserier eller diskriminering,
- frånvaro kopplad till otrygghet,
- digitala kränkningar som uppmärksammats,
- behov av förebyggande insatser.

Diskussionen ska hållas saklig och professionell med hänsyn till sekretess och elevernas integritet

Rapportering till rektor via draftit

Om arbetslaget identifierar:

- upprepade kränkningar,
- allvarliga incidenter,
- misstänkt diskriminering eller trakasserier,
- oro för elevs trygghet eller mående,

ska detta skyndsamt föras vidare till rektor enligt skolans rutin för information och utredning.

Trygghetsaspekter

Vikten av en trygg miljö, där man kan känna sig avslappnad tillsammans med sina kamrater på rasterna och få studiero på lektionerna, är viktig för att främja och förebygga kränkande behandling och trakasserier. Den fysiska miljön ska inbjuda både till vila, gemenskap och arbete.

Att bli trakasserad, diskriminerad eller utsatt för kränkande behandling på grund av etnicitet, religion, sexualitet, funktionsnedsättning etc. skapar otrygghet. Relationell trygghet handlar om att uppleva att både skolpersonal och andra elever vill varandra väl, strävar efter samarbete och har ett gott, respektfullt bemötande mot varandra.

Skolans förebyggande arbete består därför av tre ben; gemensamt förhållningssätt, systematiskt värdegrundsarbete, skolans kultur och miljö.

Gemensamt förhållningssätt

Det första benet handlar om ett gemensamt förhållningssätt från personalen och en gemensam tolkning av trivselreglerna. Syftet är att det ska finnas en struktur och förutsägbarhet som skapar trygghet för eleverna. Känsla av sammanhang tillsammans med lågaffektivt bemötande skapar en struktur och förutsägbarhet som gynnar samarbete och goda relationer mellan samtliga på skolan.

All personal är skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) i samband med verksamheten och att sådan behandling och sådana trakasserier hanteras. Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheterna är skyldig att informera rektor om detta.

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier eller sexuella trakasserier av någon i personal är skyldig att informera rektorn om detta. En rektor som får sådan information som avses i andra eller i tredje stycket är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Systematiserat värdegrundsarbete

Det andra benet i skolans förebyggande arbete är det systematiserade värdegrundsarbete. Arbetet syftar till att främja trygghet och likabehandling samt förebygga kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.
Skolans plan mot demokrati och värdegrundsarbete med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen utgör en del av skolans kontinuerliga kvalitets- och

utvecklingsarbete. Arbetet planeras, genomförs och följs upp återkommande inom ramen för skolans årshjul.
All personal har ett ansvar att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier och att agera när sådanas situationer uppstår. Händelsen hanteras och förs vidare till rektor i enlighet med gällande bestämmelser i skollagen och skolans rutiner.

Steg 1 – Undersök- görs i början av läsåret och med föregående läsårs analys som grund

Metoder:

- Trygghetsvandringar
- Enkäter
- Samtalsgrupper
- Arbetsplatsträffar
- Analys av incidentrapporter

Steg 2 – Analysera

- Identifiera orsaker och riskområden.
- Säkerställ att analysen täcker ***samtliga diskrimineringsgrunder***.

Steg 3 – Åtgärda

- Tidsätta åtgärder och ange ansvarig personal.
- Dokumentera beslutade åtgärder.

Steg 4 – Följa upp och utvärdera

Löpande utvärderingar genomförs vid arbetslagsträffar ca en ggr/månad. Se förslag till frågeställningar bilaga 1
Slututvärdering och sammanfattande analys genomförs i slutet av läsåret, förslag frågeställningar se bilaga 1

- Utvärdera effekter av genomförda insatser.

- Besluta om justeringar.
- Integrera lärdomar i nästa års planering.

Mål	Åtgärd	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning
Ingen kränkande behandling eller trakasserier ska förekomma.	Undersök Analysera Åtgärda	Genomförs under HT-26 och VT-27.	Rektor, Undervisande lärare, Mentor, EHT	Utvärdering i samband med elevenkäten samt SKA arbete i juni 2027

Trygghet och studiero

Syfte

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisning av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Med definitionen av studiero menas inte bara att undervisningen ska vara fri från ordningsstörningar utan även att varje elev ska tillförsäkras goda förutsättningar för lärande. Bestämmelserna i 5 kap. Skollagen gäller alla skolformer utom förskolan om inget annat anges.

Främjande och förebyggande arbete för en skola präglad av trygghet och studiero

Trygghet och studiero i skolan utgör en förutsättning för alla elevers kunskapsutveckling. Skollagens (2010:800) femte kapitel handlar om trygghet och studiero. Där finns bestämmelser om arbetsmiljö, ordningsregler, disciplinära och andra särskilda åtgärder. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Skolregler ska finnas på varje skola. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp. Rektor och lärare har befogenhet att använda disciplinära och andra särskilda åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende. Under vissa förutsättningar får rektor eller lärare besluta om bl.a. utvisning, kvarsittning och omhändertagande av föremål som används på ett sätt som är

Mål

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. En förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och har respekt för varandra.

Eleverna deltar i utformningen av lärandemiljön, bland annat genom att medverka i utarbetandet överenskommelser med undervisande lärare gällande inlämningar, prov och deadlines och utformandet av ordningsregler på skolan.

Ett av Elevrådets viktiga uppdrag är att löpande sammanställa elevernas reflektioner och önskningar kring vår gemensamma arbetsmiljö i skolan och framföra detta till Skolledningen.

Skolan samarbetar med elevernas vårdnadshavare för att skapa gemensamma förutsättningar för en bra arbetsmiljö. (Utvecklingssamtal och föräldramöten)

Det finns situationer när de åtgärder som vidtagits i ett förebyggande syfte inte är tillräckliga och där skolan kan behöva använda de disciplinära åtgärder som finns i skollagen för att skapa en god studie- och arbetsmiljö.

Studiero - Allas ansvar

Lärarna och den övriga personalen har ansvar för eleverna i skolan och för trygghet och studiero på lektionerna genom att bland annat:

- Samla in mobiler
- Komma i tid
- Använda ord och uttryck med omsorg om andra
- Ha en tydlig lektionsstruktur och ett tydligt innehåll
- Ha en övergripande planering och samtidigt en individuell översikt på elevernas utveckling mot kunskapskrav och måluppfyllelse och tydligt förmedla det till eleven.

Eleverna har ansvar för att bidra till trygghet och studiero för alla, både på lektioner och i korridorer genom att:

- Lämna mobiler under lektionstid
- Komma i tid
- Använda ord och uttryck med omsorg om andra
- Delta i undervisningen
- Bidra till ett gott lärklimat och en god lärmiljö

Regler, åtgärder och disciplinära befogenheter för att säkerställa trygghet och studiero

För att säkerställa en trygg skolmiljö och god studiero har skolan, i enlighet med gällande reformer och skollagstiftning, rätt att vidta tydliga åtgärder när regler inte följs.

1. Grundläggande skolregler

Alla elever ska:

- Visa respekt för andra elever och personal
- Bidra till arbetsro under lektionstid
- Följa lärarens instruktioner
- Inte störa undervisningen eller andra elevers lärande
- Hantera skolans miljö och material ansvarsfullt

2. Lärarens och skolans befogenheter

För att upprätthålla studiero har personal rätt att:

- Säga till och ge tydliga tillsägelser
- Omplacera elev i klassrummet eller i annan grupp
- Tillfälligt visa ut elev från klassrummet
- Omhänderta föremål som stör undervisningen (t.ex. mobiltelefoner)

3. Stegvis åtgärdstrappa vid störande beteende

Vid upprepade eller allvarliga störningar tillämpas en tydlig progression av åtgärder:

1. Tillsägelse och pedagogiskt samtal
2. Kontakt med vårdnadshavare
3. Extra anpassningar eller stödinsatser
4. Skriftlig varning från rektor
5. Tillfällig omplacering inom skolan

Syftet är att tidigt bryta negativa beteendemönster och återställa trygghet och studiero.

4. Tillfällig avstängning

Vid allvarliga eller återkommande överträdelser kan rektor besluta om **tillfällig avstängning av elev**.

Avstängning kan bli aktuellt när:

- Elevens beteende allvarligt hotar tryggheten för andra
- Elevens agerande omöjliggör undervisning och studiero
- Tidigare insatser inte har haft tillräcklig effekt

Vid avstängning gäller:

- Beslut fattas av rektor enligt gällande regelverk
- Åtgärden ska vara tidsbegränsad
- Elev och vårdnadshavare informeras skyndsamt
- Planering görs för elevens återgång till undervisningen
- Stödinsatser ska erbjudas

5. Fokus på återgång och stöd

Alla disciplinära åtgärder ska kombineras med:

- Stödinsatser från elevhälsan
- Samtal med elev och vårdnadshavare
- Plan för att eleven ska kunna återgå till undervisningen med fungerande studiero

6. Rättssäkerhet och dokumentation

- Alla åtgärder ska dokumenteras
- Beslut ska följa skollagens krav på proportionalitet
- Elevens heter ska alltid beaktas

Elevrådsarbete

Elever har rätt till formellt demokratiskt inflytande genom elevråd/-kårsrepresentanter och elevskyddsombud, det står i skollagen och i arbetsmiljölagen.

Vi har T R E former av reglerat E L E V I N F L Y T A N D E på skolan:

1. Elevinflytande över utbildningen

Elevernas möjligheter att lära och utvecklas ökar när lärare utgår från deras intressen och erfarenheter. Därför är det bra med elevinflytande när undervisningen planeras, genomförs och utvärderas.

Det är viktigt att både elever och lärare vet vilka frågor som eleverna kan ha inflytande över och inte. Att eleverna har inflytande över utbildningen är inte detsamma som att det är de som fattar besluten. Det är läraren som har ansvaret för att undervisningen behandlar allt som står i kursplanen.

Elevinflytande över undervisningen kan bland annat handla om:

- vilket läromedel som ska användas,

- i vilken takt och ordning olika uppgifter ska göras,

- vilka arbetsformer man ska använda, och på vilket sätt en uppgift ska redovisas.

2. Elevinflytande över arbetsmiljön - Elevskyddsombud

Ett elevskyddsombud ska representera eleverna i arbetsmiljöfrågor. Arbetsmiljön handlar om både den fysiska och den psykosociala miljön. Det kan till exempel handla om att kemikalier från kemiundervisningen ska hanteras på ett säkert sätt och att skolan ska ha ett bra förebyggande arbete mot mobbning.

I Skolverkets föreskrifter kan du som elev hitta information om hur arbetsmiljöarbete genom elevskyddsombud ska gå till: https://www.skolverket.se/skolfs?type=senaste lydelse&document=2015:7

På Arbetsmiljöverkets webbplats kan du som elev hitta information om elevskyddsombudets roll: https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/skyddsombud-och arbetsmiljoombud/elevskyddsombud/

3. Elevinflytande genom valda klassombud

Elevråd kan vara organiserade på olika sätt. Representanterna i elevrådet är elever på skolan. Ett elevråd arbetar med olika frågor som är viktiga för eleverna: skolans ordningsregler, var cykelställen ska stå eller schemafrågor. Det är fritt från partipolitisk och religiös grund.

Alla elevråd har rätt till sin egen verksamhet. Det betyder att elevråd inte ska behöva kämpa för att få finnas till. Alla elevråd i Sverige har rätt att få stöd i form av tid, resurser, kunskap och möjligheten att utbyta tankar och erfarenheter med andra elevråd.

Det ska vara enkelt att driva elevråd!

Det här är elevrådets/-kårens uppgift:

- Samla och stärka elever på skolan.

- Värna om elevers rättigheter.

- Representera och föra fram elevers röst

Elevkåren driver olika frågor som är viktiga för eleverna och är fri från partipolitisk och religiös grund.

Bilagor

1. Förväntansdokument för vårdnadshavare
2. Konsekvenstrappa

1. Förväntansdokument för vårdnadshavare

(Trygghet, studiero och ansvar enligt föräldrabalken)

Syfte

Detta dokument tydliggör skolans och vårdnadshavares gemensamma ansvar för att skapa en trygg miljö och god studiero för alla elever.

Vårdnadshavares ansvar enligt föräldrabalken

Enligt **föräldrabalken (6 kap.)** har vårdnadshavare ansvar för:

- Barnets personliga förhållanden och utveckling
- Att barnet får den tillsyn som behövs utifrån ålder och mognad
- Att barnet får en trygg uppväxt och goda levnadsvillkor
- Att vägleda barnet i att ta ansvar, visa respekt och följa regler

Detta innebär att vårdnadshavare har ett ansvar att:

- Stötta sitt barn i skolgången
- Samarbeta med skolan
- Bidra till att barnet följer skolans ordningsregler

Förväntningar på vårdnadshavare

För att främja trygghet och studiero förväntar vi oss att vårdnadshavare:

Stödjer skolans uppdrag

- Pratar med sitt barn om vikten av respekt, trygghet och studiero
- Hjälper barnet att förstå och följa skolans regler

Tar ansvar för barnets beteende

- Reagerar vid information om störande beteende eller kränkningar
- Samarbetar med skolan vid åtgärder

Främjar goda rutiner

- Ser till att barnet:
    - kommer i tid

    - är utvilat
    - har med sig rätt material

Medverkar i dialog

- Deltar i möten vid behov
- Håller kontakt med skolan
- Tar del av information från skolan

Samverkan kring trygghet och studiero

Skolan och vårdnadshavare har ett gemensamt ansvar att:

- Tidigt uppmärksamma problem
- Samarbeta kring lösningar
- Stödja eleven i att utveckla ett positivt beteende

Vid bristande efterlevnad av regler

Om en elev inte följer skolans regler:

- Informeras vårdnadshavare
- Samtal och åtgärder planeras tillsammans
- Skolan kan vidta disciplinära åtgärder (t.ex. tillsägelser, omplacering eller i allvarliga fall avstängning)

Vårdnadshavare förväntas i dessa situationer:

- Ta aktiv del i arbetet
- Stötta barnet i att förändra sitt beteende

Gemensam målsättning

Vår gemensamma målsättning är att:

- Alla elever ska känna sig trygga
- Undervisningen ska kunna genomföras med god studiero
- Skolan ska vara en plats där alla får möjlighet att lyckas

Viktig princip:
Ett nära och respektfullt samarbete mellan skola och vårdnadshavare är avgörande för elevens utveckling och för att skapa en trygg och fungerande skolmiljö.

Konsekvenstrappa

– för ökad TRYGGHET och STUDIERO för alla på skolan

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Där ingår en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Ett ingripande får vidtas endast om det står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.
(5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen.)

Mindre ingripande disciplinära åtgärder Omhändertagande av föremål(ex elektronisk utrustning)
Ordningsstörning

Tillsägelser
Utvisning 5 kap 7 § Skollagen
Kvarsittning 5 kap 8 § Skollagen

Utredning (Varning)
5 kap 9 & 11 § Skollagen
Skriftlig varning
5 kap 9 & 11 § Skollagen

Mindre ingripande disciplinära åtgärder
Omhändertagande av föremål (upprepande)
Ordningsstörning (upprepande)

Avstängning 5 kap 14-21 § Skollagen
Omplacering 5 kap 14 § Skollagen
Information till IFO vid avstängning 5 kap. 16 § skollagen

Mer ingripande disciplinära åtgärder
ORDNINGSSTÖRANDE
Efter utredning, akut åtgärd, allvarlig händelser
FARLIGA SITUATIONER
Hot och våld
Omhändertagande av farligt föremål

Avstängning 5 kap 14-21 § Skollagen
Omedelbar och långsiktig 5 kap 14-21 § Skollagen
Information till IFO 5 kap. 16 § skollagen

Mer ingripande disciplinära åtgärder
Åtgärder som inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende
Det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero

Mentor/Undervisande lärare | Rektor/Trygghetsteamet | Rektor/Skolchef | Rektor/Skolchef/